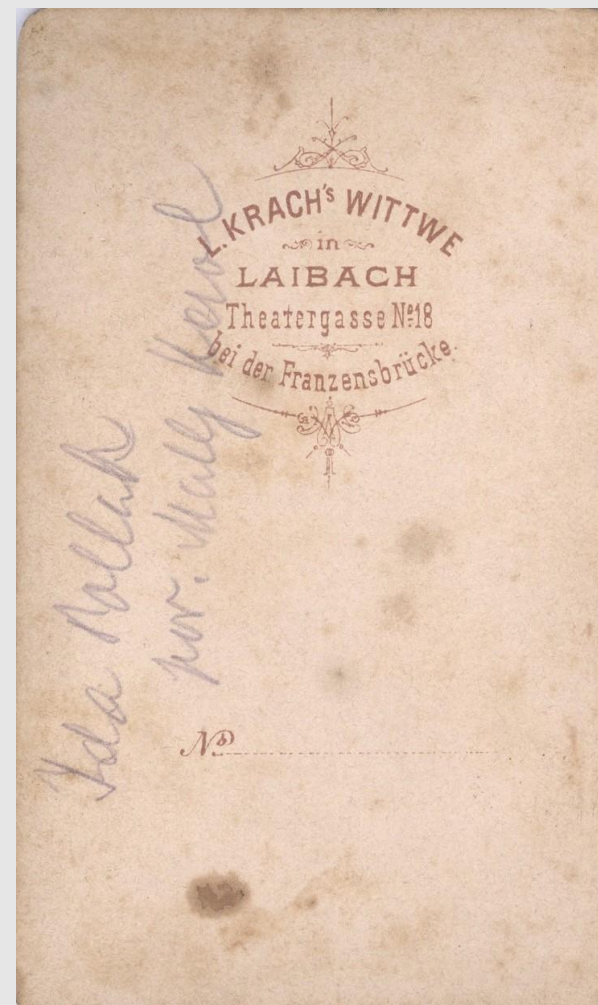


DATACIJA FOTOGRAFIJ VIZITNEGA FORMATA 19. STOLETJA



Slovenski arhivi, muzeji, knjižnice in zasebni zbiralci hranijo na tisoče fotografij vizitnega formata.



Vizitni format fotografije.

- Fotografija na tankem papirju je nalepljena na zaščitni karton v velikosti vizitke (okoli 105 X 65 mm).
- Leta 1854 jo v Parizu patentira André Adolphe Eugène Disdéri.
- Razcvet doživel potem, ko je Disdéri v tem formatu leta 1859 objavil fotografije cesarja Napoleona III.
- Od leta 1860 do 1900 je bil to prevladujoč format.



Glavne težave pri starejših fotografijah:

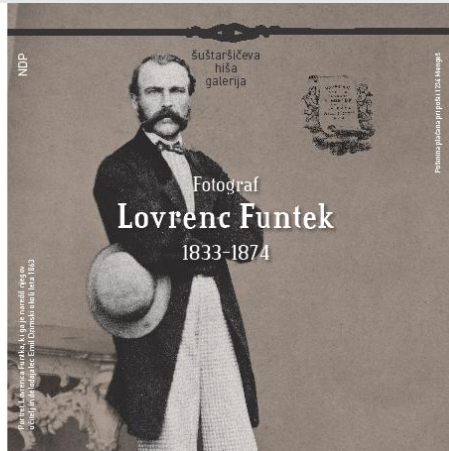
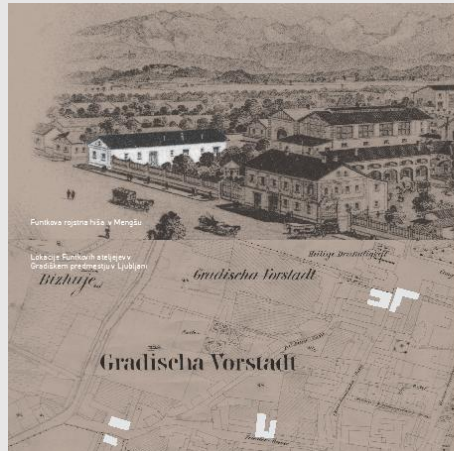
- so v večini nedatirane,
- so v večini neidentificirane,
- gre za ogroženo gradivo, ki je zelo občutljivo na vlago, svetlobo in mehanske poškodbe,
- z leti počasi, a vztrajno izgubljajo na kakovosti.



Pri raziskovanju so nam v največjo pomoč hrbtni strani kartonov, kjer so grafične podobe fotografskih ateljejev.



Leta 2024 smo pripravili razstavo o fotografu Lovrencu Funtku (1833-1874).



Ob natančni raziskavi
opusa Lovrenca
Funtka smo ugotovili,
da na podlagi
različnih grafičnih
podob na hrbtni
strani kartonov lahko
natančno datiramo
njegove fotografije.

Katastrska mapa Ljubljane (1867-1882) z vrisanimi lokacijami ateljejev Lovrenca Funtka

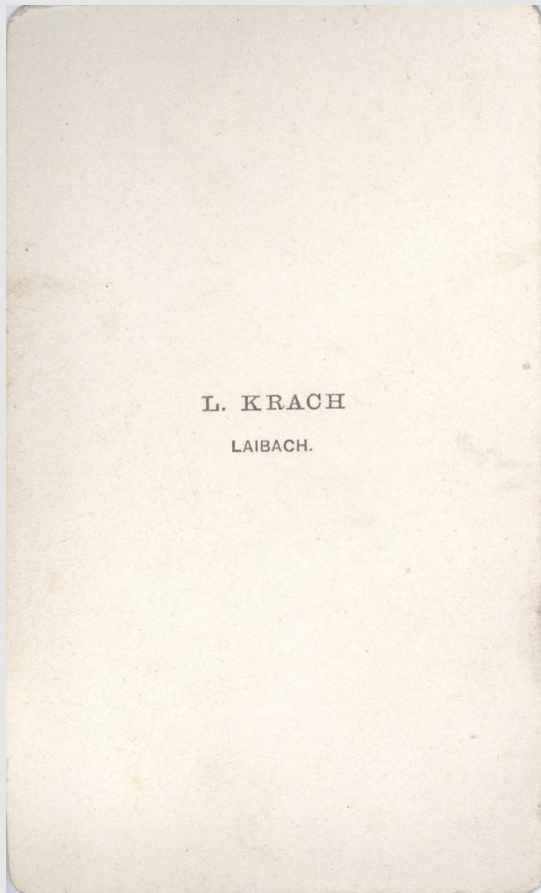
1. Gradišče št. 58 (naslov ob registraciji obrti 3. aprila 1865).
2. Tržaška cesta št. 57 (leto 1865, do novembra).
3. Tržaška cesta št. 50 (od novembra 1865 do decembra 1866).
4. Gradišče št. 30 (od decembra 1866 do leta 1869).
5. Gradišče št. 27 (od leta 1869 do smrti leta 1874).



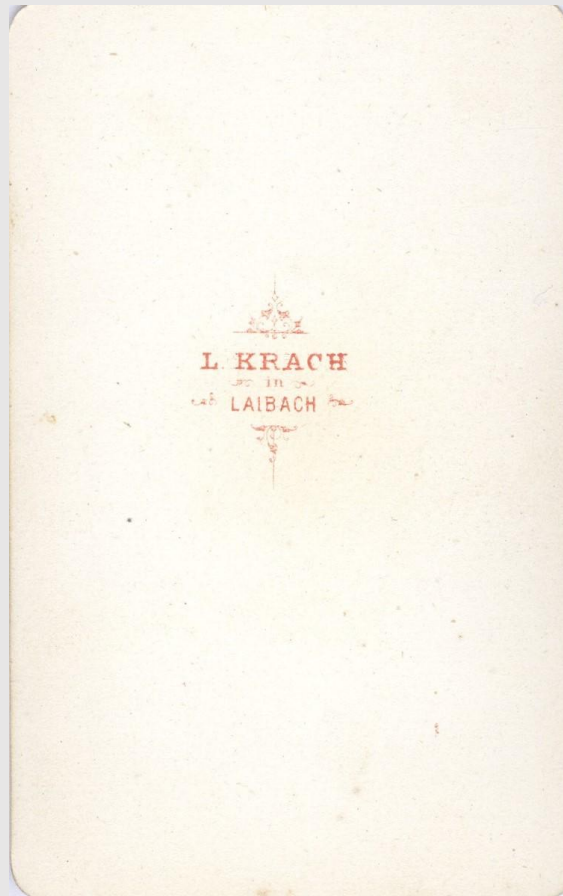
Za uspešno datacijo grafičnih podob moramo uporabljati različne vire in orodja:

- pregledati čim večje število fotografij posameznega fotografa, da najdemo vse njegove grafične podobe,
- najti čim več datiranih in identificiranih fotografij, ki nam pomagajo pri dataciji,
- uporabljati arhivske vire,
- uporabljati časopisne vire,
- uporabljati spletne portale.

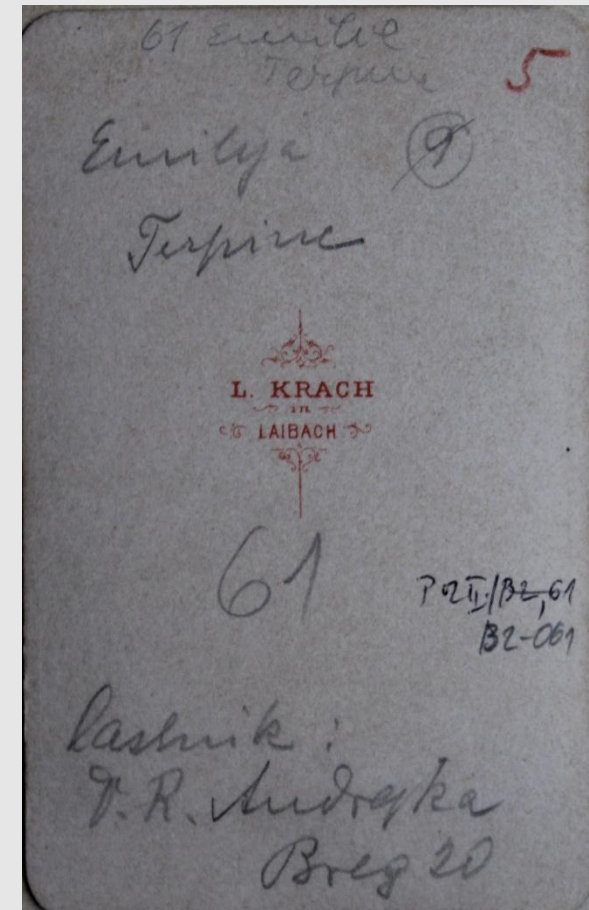
Datacija fotografij ateljeja Lorenza Kracha (1860-1869).



(1860-1864)



(1864-1867)



(1867-1869)

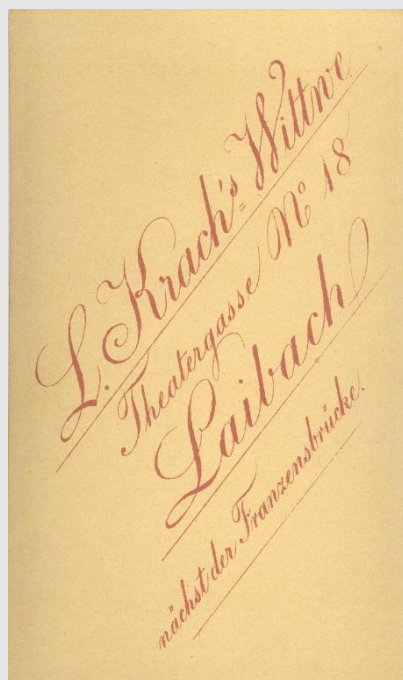
Datacija fotografij ateljeja L. Krach's Wittwe (1869-1883):



(1869-1871)



(1869-1873)



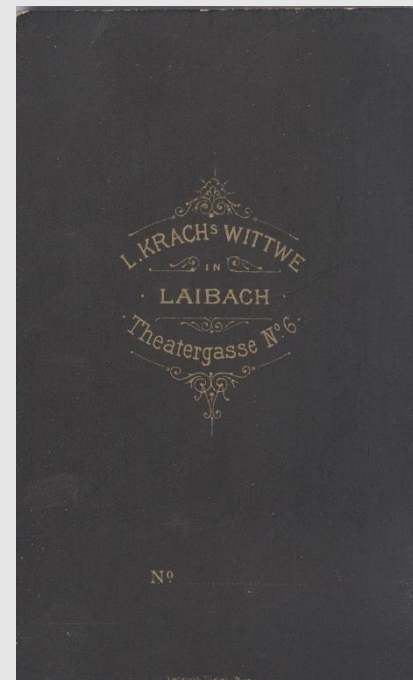
(1873-1874)



(1874-1877)



(1877-1880)



(1880-1883)

Hrbtne strani fotografij nam omogočajo:

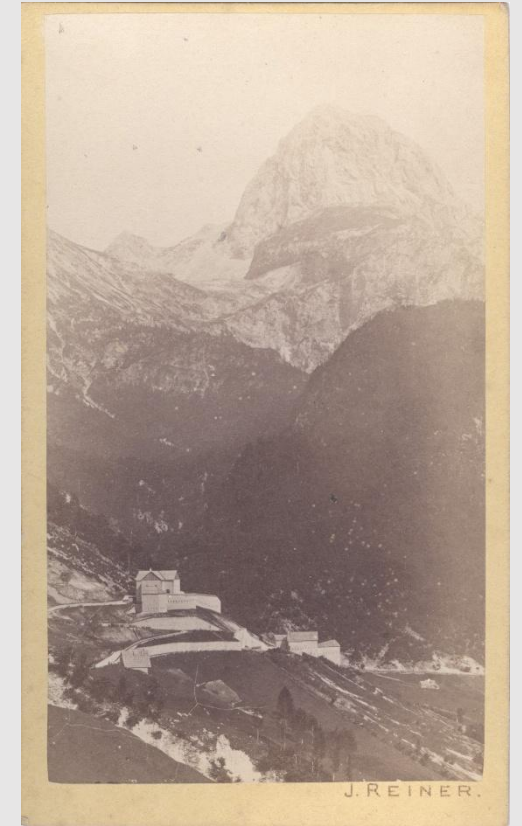
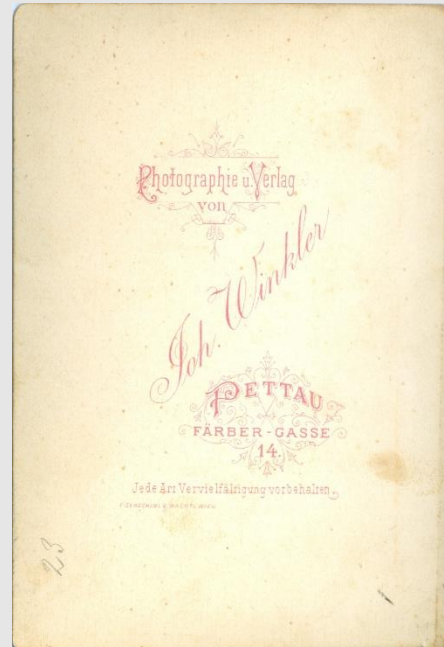
- datacijo fotografij,
- olajšajo identifikacijo oseb, krajev, dogodkov,
- pomagajo pri rekonstrukciji delovanja fotografskih ateljejev,
- posredujejo še razne druge podatke.



Hrbte strani z grafično podobo so uporabne tudi za:

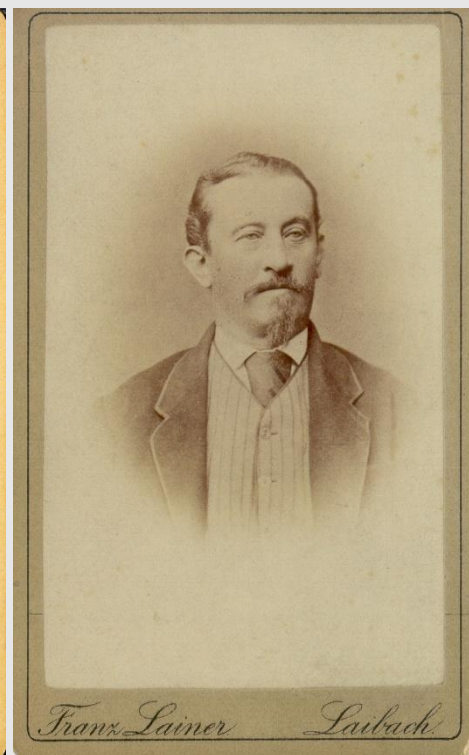
- druge formate fotografije (npr. kabinetnega),
- za krajinske fotografije.

Pomembni so tudi tuji avtorji povezani s Slovenijo (Reiner, Beer, Helff, Lafranchini itd.).



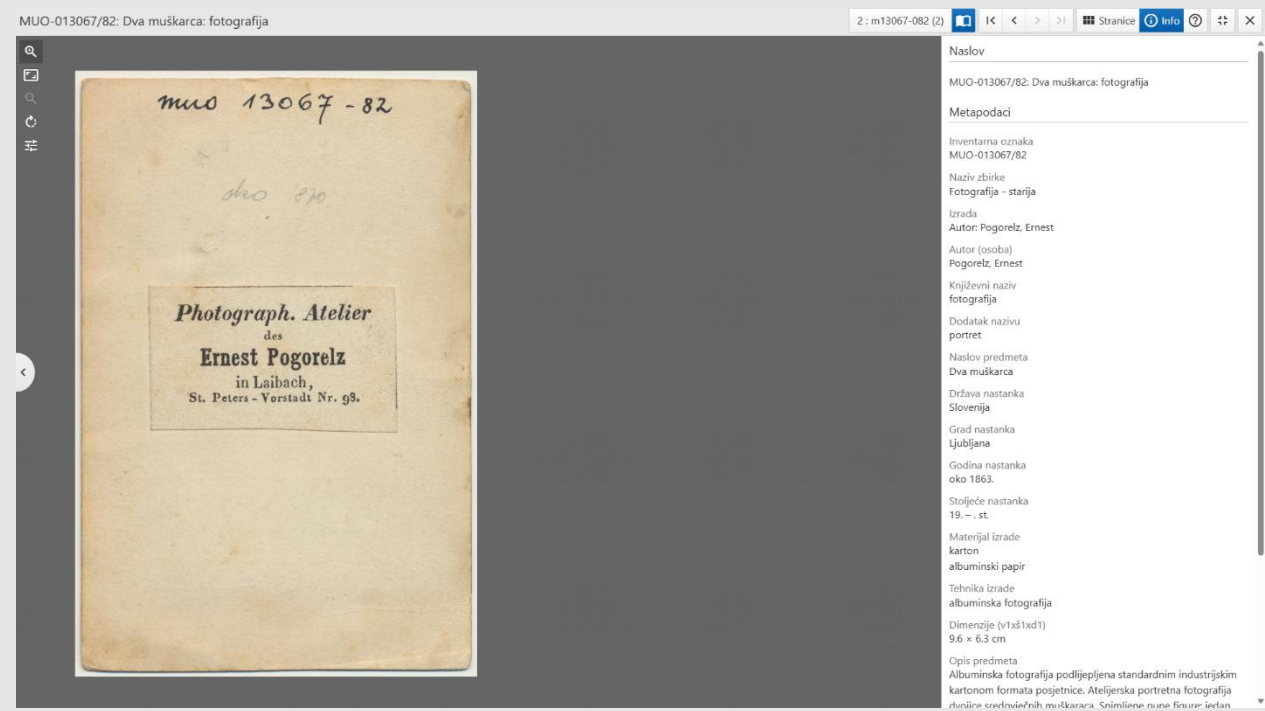
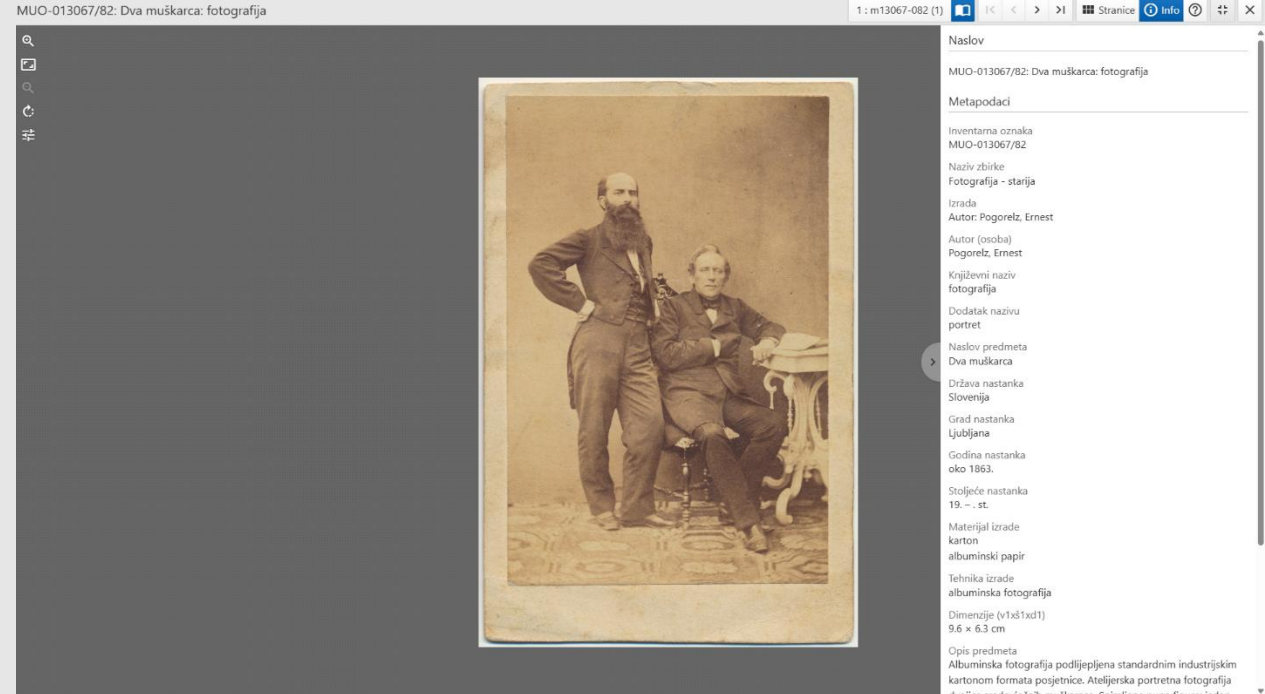
Ovire in možnosti napak:

- digitalizirane fotografije v ustanovah in na portalih v večini nimajo možnosti ogleda zadnje strani,
- zamudno zbiranje podatkov po institucijah,
- napake pri naknadni dataciji,
- kartoni različnih fotografov za isti portret.



Naloge v prihodnosti:

- nujnost digitalizacije starejših fotografij, primarno tistih v albumih,
- omogočiti javnosti čim bolj enostaven in uporaben dostop,
- izdelava spletnih katalogov grafičnih podob fotografskih ateljejev.
- Digitalizacija in umetna inteligenca predstavljata izjemen potencial za razvoj poznavanja starejše fotografije.



HVALA ZA POZORNOST!

